

Νόρα Πυλόρωφ

Καθρέφτες θαμποί. Τέσσερις ιστορίες και μια αληθινή. Εκδ. Ιανός Σειρά Μικρός Ιανός 2004

Οι ήρωές μου είναι πρόσωπα που συντρίβονται από τη βία που τους επιβάλλεται, από την κάθε μορφής εξουσία που τους δυναστεύει. Είναι σκληρά δοκιμαζόμενα πρόσωπα που αποζητούν μια στάλα τρυφερότητα. Ερμιαία των πάθών τους ή των ιστορικών συνθηκών παλεύουν να ξεφύγουν απ'τα αδιέξοδα τους, η μοίρα τους όμως είναι αμετάκλητη. Παρ'όλα αυτά, μπορεί να είναι τσακισμένοι και ναυαγισμένοι σε προσωπικά αδιέξοδα, όμως είναι γενναίοι κι έντιμοι και αντιμετωπίζουν την μοίρα τους με το κεφάλι ψηλά.

Οι ιστορίες είναι ρεαλιστικές, ο ρεαλισμός τους όμως υπονομεύεται από ένα στοιχείο του υπερφυσικού, του μαγικού που υπογραμμίζει την αθέατη όψη των φαινομένων. Σ'όλες τις ιστορίες υπάρχουν υπαινιγμοί που αφορούν την αθέατη ζωή του πρωταγωνιστή, μιας ζωής τυρρανισμένης κατα βάθος.

Η Μαρία η Καραμανλού είναι τραγική φιγούρα, αυτοτιμωρείται για ένα εγκλημα που έπραξαν οι άλλοι εις βάρος της Πιθανόν να νιώθει ότι πρόδωσε τον δικό της θεό κι ότι κι αυτός με τη σειρά του την εγκατέλειψε.

Ο Αγάπιος βουλιάζει στην υποκρισία και στην αναλγησία του οικογενειακού του περιβάλλοντος και στις προκαταλήψεις του ευρύτερου κοινωνικού του περίγυρου. Όταν αποφασίζει να ακολουθήσει τη φωνή της καρδιάς του, είναι γραφτό να καταστραφεί κι αυτός και ό,τι αγαπά περισσότερο στη ζωή του, γιατί ο χώρος που τον περικλείει είναι εφιαλτικά στεγανός και δεν έχει καμιά πιθανότητα σωτηρίας ή διαφυγής. Απαρνιέται την ελευθερία του, επειδή δεν ξέρει ή δε θέλει να τη διεκδικήσει όταν αποφασίζει να τη διεκδικήσει, είναι πολύ αργά γι αυτόν.

Ο Μάνθος ανακαλύπτει ό,τι πιο αγνό και όμορφο κρύβει μέσα του, όταν όμως προσπαθεί να το προστατεύσει από το Κακό που τον απειλεί και απειλεί και την αθώα και ιδανική εικόνα του

κοριτσιού που έπλασε μέσα του, το σκοτώνει κατά λάθος και βέβαια το Κακό βγαίνει νικητής απ' αυτή την αναμέτρηση.

Η θεία Αγγελή ανοίγει μια πόρτα στη ζωή, στην αλλαγή, στο καλλίτερο – ίσως - , πάντως έχει το θάρρος να αδράξει την μοίρα της παρά το προχωρημένο της ηλικίας της και ν' αφήσει το σπίτι της που αποτελεί με τη παλαιότητα του, τα στραβά σαρακοφαγωμένα σανίδια, μια ευρύτερη επέκταση του караβοτσακισμένου εαυτού της

Ο Λάκης είναι μια ζωή θεατής, ποτέ συμμετέχων, γιατί μ' αυτό τον τρόπο προστατεύει τον εαυτό του από κάθε είδους κακοτοπιά που θα μπορούσε να τον πληγώσει, όπως τον έχουν πληγώσει στο παρελθόν με βάνουσες μεθόδους χειροδικίας κι εξευτελισμού. Οι ψυχικές και σωματικές κακώσεις που υπέστη βγαίνουν στα όνειρα του. Του αρέσει να ελέγχει τα πράγματα, να 'χει το πάνω χέρι. Μοναδική του διέξοδος τα αντικείμενα που μαζευει, γιατί ταυτίζεται με την ερημιά τους και την μοναχική τους μοίρα. Όταν όμως βρίσκει το βαλιτσάκι, όταν αποκτά πρόσβαση στην Μεγάλη Αγνωστη, τον κακοκεντημένο καμβά, την ψυχή του, τότε δε δισταζει να παρατήρει τα πάντα και να κάνει μια καινούργια αρχή.

Ο καθρέφτης έχει πολλές σημασίες. Κατ' αρχάς είναι η εικόνα του εαυτού μας, είναι τα μάτια που μας περιτριγυρίζουν, τα κακόβουλα ή τα ευγενικά που διαστρεβλώνουν ή ωραιοποιούν την εικόνα μας. Λέει ο Αγγλος ποιητής:

*How in the name of Heaven can he escape
That defiling and disfigured shape (which)
The mirror of the malicious eyes
Casts upon his eyes until at last
He thinks that shape must be his shape*

*Πώς για όνομα του θεού μπορεί αυτός να ξεφύγει
Το ντροπισμένο και αλλοιωμένο σχήμα
Που ο καθρέφτης των κακόβουλων ματιών
Ρίχνει στα δικά του μάτια, ώσπου τελικά*

Να νομίζει αυτός ό,τι εκείνο το σχήμα δεν μπορεί παρά να 'ναι το δικό του σχήμα.

Ο καθρέφτης έχει μια κάμερα και φωτογραφίζει και καταγράφει εικόνες και πράξεις και σκηνές και γίνεται μάρτυρας σιωπηλός .
Ο καθρέφτης περιέχει τη συλλογική μνήμη των ειδώλων που στάθηκαν μπροστά του. Οπως λέει ο Καβάφης:

Ο καθρέφτης στην είσοδο

Το πλούσιο σπίτι είχε στην είσοδο
Έναν καθρέφτη μέγιστο, πολύ παλαιό
Τουλάχιστον προ ογδόντα ετών αγορασμένο.

Ένα ομορφότατο παιδί, υπάλληλος σε ράπτη
(τες Κυριακές ερασιτέχνης αθλητής),
στέκονταν μ' ένα δέμα. Το παρέδωσε
σε κάποιον του σπιτιού, κι αυτός το πήγε μέσα
να φέρει την απόδειξη. Ο υπάλληλος του ράπτη
έμεινε μόνος και περίμενε.
Πλησίασε στον καθρέφτη και κυττάζονταν
Κι έσειαζε την κραβάτα του. Μετά πέντε λεπτά
Τού φέραν την απόδειξη. Την πήρε κι έφυγε.

Κι ο παλιός καθρέφτης που 'χε δει και δει
Κατα την ύπαρξη του την πολυετή,
Χιλιάδες πράγματα και πρόσωπα,
Μα ο παλιός καθρέφτης τώρα χαίρονταν,
Κι επαίρονταν που είχε δεχθεί επάνω του
Την άρτιαν εμορφιά για μερικά λεπτα.

Οι ήρωες των ιστοριών αγωνιούν και ζητούν απαντήσεις που δεν τους δίνονται, τυφλό το γυαλί, μουγκό, ούτε χαραμάδα ανοιχτή, ούτε βοήθεια τίποτε.